

2024-11-25

YTTRANDE

Nacka kommun Dnr: KFKS-2024-00955

Finansdepartementets dnr: Fi2024/01460

Yttrande över betänkandet Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43) från Finansdepartementet

Sammanfattning

Nacka kommun ställer sig kritisk till utredningens fokus på ökad statlig styrning snarare än att främja en ändamålsenlig och ömsesidig samverkan mellan staten och kommunerna. Fokuset verkar i en negativ riktning på den kommunala självstyrelsen. Nacka kommun avstyrker förslaget om inrättande av regionala kommunråd och landshövdingens roll som ordförande i ett sådant råd. Nacka kommun tillstyrker förslagen om förtydliganden i kommunallagen om deltagande på distans vid fullmäktige- och nämndsammanträden.

Övergripande synpunkter

Nacka kommun anser inledningsvis att det finns en tendens till en allt starkare och ökad statlig styrning av kommunsektorn, vilket Nacka kommun ställer sig kritisk till. Kommunerna ansvarar för en stor del av välfärdssektorn och förutsättningarna och behoven i Sveriges kommuner skiljer sig åt, varför den kommunala självstyrelsen är en avgörande del i att kommunerna ska klara sitt uppdrag. Det är av stor vikt att kommunerna ska fortsätta kunna utforma verksamheter utifrån de förutsättningar som finns i respektive kommun. Det är samtidigt viktigt att det finns en samverkan mellan de olika aktörerna och nivåerna i en flernivådemokrati men ur ett kommunperspektiv behöver en sådan samverkan ske ömsesidigt mellan staten och kommunsektorn för att den ska vara ändamålsenlig och kunna bidra till utveckling och samsyn. Utredningen som nu är på remiss har i sig ett fokus på ökad statlig styrning snarare än en ömsesidig och ändamålsenlig samverkan. Nacka kommun anser därför att utredningen riskerar att urholka den kommunala självstyrelsen och självbestämmandet.

Länsstyrelsernas roll i samverkan (avsnitt 11.10)

Nacka kommun avstyrker förslaget om regionala kommunråd och landshövdingens roll som ordförande i ett sådant råd som föreslås i 13 b och 24 a §§ i förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Nacka kommun delar inte utredningens avväganden i avsnitt 11.10.2 om att länsstyrelserna skulle kunna ges en mer framträdande roll som nav för det statliga inflytandet inom länet och som kontaktpunkt mellan den centrala nivån och framför allt kommunerna samt att länsstyrelsernas roll som länk mellan regeringen och kommunerna och regionen behöver förtydligas och förstärkas. Att bygga upp en sådan ytterligare parallell samverkansstruktur under ledning av länsstyrelsen kan enligt Nacka kommun leda till att länsstyrelserna får ett ökat mandat samt otydlighet på regional nivå vad gäller roller. Detta är inte eftersträvansvärt.

Nacka kommun anser att utveckling av samverkan mellan kommun, region och länsstyrelse bör sker via befintliga kommunförbund istället för ytterligare en nivå som de föreslagna regionala kommunråden skulle innebära.

Överläggningar mellan regeringen och kommunsektorn (avsnitt 13)

Nacka kommun anser att det på ett principiellt plan är viktigt att staten, regioner och kommuner kan samverka på ett ändamålsenligt sätt i en flernivådemokrati. Förslaget om formella överläggningar mellan regeringen och kommunsektorn är därför i grunden positivt.

Nacka kommun vill framföra att Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) är en medlemsorganisation och att kommunernas frågor, behov och förutsättningar skiljer sig åt. Nacka kommun ser en risk med att en organisation som exempelvis SKR ska företräda alla kommuner och regioner vid de föreslagna formaliserade överläggningarna. Risken är att de kommunspecifika perspektiven inte synliggörs om SKR ska vara statens samverkansorganisation för alla kommuner och regioner. Det finns vidare en risk att det är staten som sätter agendan för dessa överläggningar om samverkan inte är ömsesidig.

Deltagande på distans vid fullmäktige- och nämndsammanträden (avsnitt 15)

Nacka kommun tillstyrker förslagen om förtydliganden i 5 kap. 16 § och 6 kap. 24 § kommunallagen om deltagande på distans vid fullmäktige- och nämndsammanträden. Nacka kommun bedömer att förslagen är ändamålsenliga och väl avvägda. Förslagen utgör ett välkommet förtydligande och främjar möjligheterna att kunna genomföra digitala sammanträden på ett praktiskt genomförbart sätt.

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

Victor Kilén
Stadsdirektör